

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 193

van **SUZY WOUTERS**

datum: 4 december 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Jeugdhulp - Recht op een vertrouwenspersoon

In de jeugdhulpverlening is het recht op een vertrouwenspersoon nog steeds te weinig bekend bij de jongeren, ouders en de hulpverlening zelf. Dat blijkt uit het recent voorgestelde jaarverslag 2019-2020 van het Kinderrechtencommissariaat. Nochtans is het cruciaal dat de jongere een beroep kan doen op een stabiel figuur om zich te laten ondersteunen. Daarnaast kan die vertrouwenspersoon ook zorgen voor enige continuïteit in het hulpverleningstraject.

Het aanduiden van een vertrouwenspersoon gebeurt door de ouders of de jongere. Indien er sprake is van tegengestelde belangen tussen ouder en kind (bv. scheiding), kan de toegangspoort of de directeur van de jeugdhulpvoorziening een vertrouwenspersoon aanduiden. Daarnaast kunnen jongeren een vertrouwenspersoon vragen bij LUS vzw. Deze organisatie helpt bij de keuze van een vertrouwenspersoon, maar biedt daarnaast ook mogelijkheden voor ondersteuning door vertrouwenspersonen zelf.

De meldingen bij de klachtenlijn toonden aan dat kinderen jonger dan 12 jaar vaak geen vertrouwenspersoon hebben. Een mogelijke oorzaak hiervoor is dat zij er vaak niet voldoende over geïnformeerd worden of dat ze ervan uitgaan dat de ouders er een kiezen.

Om het recht op een vertrouwenspersoon in de jeugdhulp te promoten, lanceerde het Agentschap Opgroeien vorig jaar de campagne 'mijnvertrouwenspersoon.be'. Het is zeer belangrijk dat alle nodige informatie over een vertrouwenspersoon makkelijk vindbaar is bij momenten waarbij daar nood aan is. De vraag is dan ook of deze campagne hiervoor ook daadwerkelijk zorgt.

Het Kinderrechtencommissariaat is alvast voorstander van de automatische toekenning van een vertrouwenspersoon voor iedereen in de jeugdhulp, zodat het recht op een vertrouwenspersoon maximaal wordt gevrijwaard. Daarbij zouden de minderjarigen na de toekenning van een vertrouwenspersoon en nadat ze voldoende informatie ter zake hebben gekregen, zelf kunnen beslissen of ze dat willen of niet.

1. a) Kan de minister mededelen hoeveel personen een beroep deden op LUS vzw? Graag een opsplitsing naargelang het ging om een jongere of een vertrouwenspersoon. Bij de categorie jongeren ook graag een opsplitsing per leeftijdscategorie.

- b) Indien deze gegevens niet verzameld worden, acht de minister het dan niet nuttig ze toch te verzamelen, en welke initiatieven neemt hij daaromtrent?
- 2. Welke initiatieven neemt de minister om kinderen onder de 12 jaar aan te moedigen om gebruik te maken van een vertrouwenspersoon?
- 3. a) Bij hoeveel kinderen heeft de directeur van de jeugdhulpvoorziening een vertrouwenspersoon aangeduid? Graag een overzicht voor de voorbije drie jaar.
b) Indien de minister niet over deze cijfers beschikt, acht de minister het dan niet nuttig ze toch te verzamelen?
- 4. a) Bij hoeveel kinderen heeft de toegangspoort een vertrouwenspersoon aangeduid? Graag een overzicht voor de voorbije drie jaar.
b) Indien de minister niet over deze cijfers beschikt, acht de minister het dan niet nuttig ze toch te verzamelen?
- 5. Wat vindt de minister van het idee dat er gebruikgemaakt zou worden van de automatische toekenning van een vertrouwenspersoon voor iedereen in de jeugdhulp? Welke initiatieven neemt hij om dit te realiseren?

ANTWOORD

op vraag nr. 193 van 4 december 2020

van **SUZY WOUTERS**

1. De cijfers over **vertrouwenspersonen** worden pas sinds 2020 geregistreerd.

Hieronder vindt u het aantal kinderen en jongeren die beroep deden op LUS, of daar werden aangemeld in kader van het project vertrouwenspersoon:

Leeftijd niet geregistreerd	4
-12 jarigen	4
+12 jarigen	20
Totaal	28

2. Er wordt terecht verwezen naar de campagne 'mijnvertrouwenspersoon.be'. De voorbije jaren werden verschillende informatie- en sensibiliseringsacties gevoerd ten aanzien van hulpverleners én minderjarigen over het recht op een vertrouwenspersoon voor minderjarigen in de jeugdhulp.

In december 2019 organiseerde het departement WVG hier nog een studiedag over, waar zo'n 230 geïnteresseerden aan deelnamen. In 2017 – 2018 was er ook een regionale informatieronde én was er ook een gericht informatiemoment voor medewerkers van de toegangspoort. Het blijft dus een thema dat onder de aandacht blijft en dit sensibiliseringswerk wordt verder gezet. Zo werd ook in het recente jaarverslag van Jeugdhulp hier een artikel aan gewijd.

We richten ons voornamelijk op hulpverleners omdat zij meestal de eerste informatiebron zijn voor kinderen en jongeren in de jeugdhulp. Het is ook de opdracht van hulpverleners om kinderen en hun ouders over hun rechten in de jeugdhulp te informeren. Bovendien creëren zij ook mee de context waarin die rechten mogelijk zijn. Het gaat dus niet alleen over informeren, maar vooral over sensibiliseren, overtuigen, warm maken, handvatten aanreiken, ... om het recht op een vertrouwenspersoon uit te oefenen. De vertrouwenspersoon is iemand extra (vaak uit het netwerk) die erbij komt in de hulpverlening en die ook erkend moet worden in zijn rol. Het vraagt ook een mentaliteitswijziging in de hulpverlening, die veel meer richting 'netwerkgericht werken' en 'eigen regie' gaat.

Wat het informeren van kinderen en jongeren betreft kunnen hulpverleners hiervoor gebruik maken van specifieke brochures, gericht op -12 jarigen, genaamd 'mijn rechten in de jeugdhulp'. Hierin staan al hun rechten op een kindvriendelijke manier omschreven. Hulpverleners maken ook gebruik van pictogrammen om kinderen over hun rechten te informeren.

Naast de informatie via hulpverleners krijgt ook elke minderjarige voor wie een aanvraag gebeurt bij de toegangspoort, samen met de beslissingsbrief een folder opgestuurd waarin het recht op een vertrouwenspersoon wordt toegelicht. En op mijnvertrouwenspersoon.be is specifiek informatie voor minderjarigen opgenomen, met daarin ook een promotiefilmpje.

Tot nu toe werden geen specifieke acties gericht naar -12 jarigen.

3.
 - a. We beschikken niet over deze cijfers.
 - b. We vragen aan het Agentschap Opgroeien om dit te onderzoeken.
4.
 - a. We beschikken niet over deze cijfers.
 - b. We vragen aan het Agentschap Opgroeien om dit te onderzoeken.
5. Het idee van een 'automatische toekenning' is zeker het onderzoeken waard. Het is belangrijk dat er iemand mee aan tafel zit die het belang van het kind centraal blijft stellen doorheen het hulpverleningsproces. Maar de ervaringen van de voorbije jaren geven aan dat het niet altijd een eenvoudig parcours is, zeker in situaties van conflictueuze scheidingen, waar veel verschillende belangen spelen.

Methodisch vraagt dit echter een grondige voorbereiding: 'hoe vindt je de juiste persoon', 'hoe wordt iemand aangeduid', 'wie bepaalt of dit de juiste persoon is als vertrouwenspersoon', 'welke stappen te zetten als de vertrouwenspersoon toch niet meer in het belang handelt', 'hoe krijg je ouders mee in het verhaal', ...

Idealiter vindt dit inbedding in een ruimer maatschappelijk verhaal, waarbinnen elk kind, naast zijn ouders, terecht kan bij een volwassene als hij het eens wat moeilijker heeft. Dan wordt die vertrouwenspersoon in de jeugdhulp eerder een normaliteit in plaats van een onbekende, en ook voor ouders minder 'een bedreiging'.

In elk geval is een eerste gesprek hierover al gepland in de stuurgroep cliëntenrechten in de jeugdhulp.

In onze beleids- en begrotingstoelichting geven we ook aan bijzondere aandacht te zullen besteden aan het recht op bijstand door een vertrouwenspersoon voor kinderen en jongeren die verblijven in een beveiligende setting. Momenteel is een nota voor de initiatiefnemers in voorbereiding, waarin ook dit aspect wordt meegenomen.